ANTONII STÖRCK,

SAC. CÆS. REG. APOST. MAJ. CONSILIARII AULICI, ARCHIATRI ET IN NOSOCOMIO CIVICO BAZMARIANO PHYSICI,

LIBELLUS,

QUO DEMONSTRATUR:

COLCHICI AUTUMNALIS RADICEM

NON SOLUM TUTO POSSE EXHIBERI HOMINIBUS, SED ET EJUS USU INTERNO CURARI QUANDOQUE MORBOS DIFFICILLIMOS, QUI ALIIS REMEDIIS NON CEDUNT.

JUNGITUR SIMUL PLANTÆ EFFIGIES, ÆRE EXCUSA.



VINDOBONÆ,
TYPIS JOANNIS THOMÆ TRATTNER,
CÆS. REG. MAJEST. AULÆ TYPOGR. ET BIBLIOP.
MDCCLXIII.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30544002

PRAEFATIO.

Monueram in prioribus meis libellis, me adhuc facturum experimenta circa varias venenatas plantas, meque ea ſemper orbi litterato (ſive bono ſucceſſu

gaudeant, ſive malo) deſcripturum fideli calamo, & ſincero candore.

Radix Colchici autumnalis *nunc erat, in cujus virtutem inquiſivi.*

Deprehendi hanc admodum acrem, & omnino deleteriam; & ideo non mirabar, dum eam apud omnes rei medicæ ſcriptores inter ſumma venena poſitam legerem.

Interea tamen detexi, poſſe hominis induſtria ejus acrimoniam corrigi, & ita mitigari, ut acerrimum hoc venenum evadat remedium in ſuo genere ſaluberrimum.

Parva doſi ſumitur, & ſtupendos edit effectus in promovenda urina.

Ex-

Experimenta in ipſo libello enarrata rem clare demonſtrabunt.

Horum pleraque inſtituta ſunt in magno noſtro noſocomio coram pluribus medicis.

Multi enim, ut ſeſe in arte medica firmos reddant, veramque, ac quotidiana experientia confirmatam praxim addiſcant, noſtrum adeunt noſocomium.

Nam in hac civitate nullum aliud eſt, in quo tot, tamque diverſi generis, ſexus, ac ætatis ægri decumbunt.

Adeſt præterea Medicus doctiſſimus H: J: COLLIN, *qui me-*

thodo facillima, & exquiſita, rem totam adminiſtrat.

Felices ægri, quorum medicus adeo expertus curam habet!

Dum in recenſendis morborum hiſtoriis dico: parvum cochleare oxymellis datum fuiſſe ægris, intelligo ſemper doſin drachmæ unius.

DE COLCHICO AUTUMNALI.

Colchicum autumnale germanis dicitur Herbſtblumen vel Zeit loßen.

Eſt *Colchicum* LINNÆI foliis planis, lanceolatis, erectis &c. vid. ſpec. plant. pag. 341.

Creſcit plerumque in pratis humidioribus.

Surgit autumnali tempore ex ipſa radice flos purpuraſcens, tubiformis, qui ſuſtinetur pedunculo albo, tenuiſſimo, pellucido.

Radix invenitur gemina, tuberoſa, carnoſa, quarum una eſt exterior ſterilis & marceſcens, altera autem latens intra priorem porrigitur in fibras, & fert plantam, eſtque uno involucro membranaceo obducta.

In recenti radice ſapor deprehenditur acerrimus, in annoſa vero ſapor fit farinaceus, obtuſus.

Verno tempore folia prodeunt tria vel quatuor, liliacea.

Ut viderem: an recens hujus plantæ radix (habita hucusque pro ſummo veneno) poſſit in ægrotantium

ſa-

ſalutem adhiberi, inſtitui experimenta, quæ ſequuntur.

EXPERIMENTUM I.

Radicem colchici ſucculentam, leviter contritam, linguæ apici per bina minuta applicui, lingua inde fiebat gravis, dein rigida, tandem ſtupida, & manſit per ſex horas omnis fere ſenſus expers.

Nil remedii adhibui, ſed ſola affluente ſaliva linguam fovi, & hac ratione liber hujus partis motus, ſenſusque tandem rediit.

EXPERIMENTUM II.

Tria hujus radicis ſucculentæ grana in unciis quatuor vini auſtriaci (quo quotidie utebar) per

horam digeſſi, vinum dein colatum lenta deglutitione abſumſi.

Inter deglutiendum paulo acrius, & leniter adſtringens videbatur vinum, larynx inde titillabatur, & orta eſt brevis, ac inanis tuſſicula.

In ventriculo nil turbarum adverti.

Verum intra pauca minuta ſenſi in viis urinariis ardorem, & paulo poſt movebatur urina copioſa, pallida; quod ex uſu hujus vini alias nunquam contigit.

In reliquis corporis actionibus nil prorſus mutatum fuit. Appetitus manſit bonus, alvus ſolito more ſolvebatur, nox tranquilla fuit, & corporis robur integrum.

Emi-

Eminus inde ſuſpicabar: fors radici huic vim ineſſe diureticam.

EXPERIMENTUM III.

Radicis colchici ſucculentæ magnam portionem, per plures horas in forti aceto maceratam, dentibus momordi, & affricui linguæ ac palato, inde levia tantum ardoris atque conſtrictionis indicia adverti.

EXPERIMENTUM IV.

Radicis hujus ſucculentæ granum fere integrum, mica panis albi involutum, binis horis a paſtu meridiano deglutivi.

Per horæ quadrantem nil ſenſi.

Poſtea vero ardor in ventriculo oriebatur, qui eundem ſemper locum

te-

tenuit; dein vagi calores caput petebant, & frequentes horripilationes pervadebant dorſi ſpinam.

Ardor per integram horam in eodem loco permanſit, demum videbatur ſeſe extendere per totam oſſis ſterni longitudinem; etiam tunc in ventre leves, & continuo locum variantes ardores percipiebantur; hi autem ardores ſenſim fiebant vivaciores, mutabanturque in vagos dolores colicos.

Poſt binas horas ſenſi circa lumbos, & in viis urinariis ingentem pruritum, & mingendi conatum perpetuum.

Prodiit autem urina pauca, flammea, ſtranguriofa.

Bre-

Brevi ſequebatur dolentiſſimus alvi teneſmus; egerebantur in principio paucæ fœces, dein vero ſequebatur gluten, pellucidum, tremulum, ſatis copioſum; & inde dolores in ventre paululum levabantur.

Verum in viis urinariis manſit ardor, nec copioſior fuit urina.

Circa cordis ſcrobiculum magnam tunc obſervavi tenſionem, & caput vehementer doluit, & ſupervenie-bant ſingultiendi conatus.

Pulſus agitabatur multum, appetitus erat penitus proſtratus, ſitis e contrario magna fuit.

Hæc ſymptomata me fere anxium reddebant, metui multum, & me ipſum nimiæ in propriam vitam temeritatis tacite incuſabam.

So-

Solatio tamen mihi adhuc fuit, dum cogitavi portionem aſſumptæ radicis admodum fuiſſe exiguam, hinc ejus virtutem vix fore deleteriam.

Agebatur igitur de remedio, quo hæc ſymptomata mitigarentur, tollerenturque

Recordabar tertii experimenti, quo deprehendi: radicem colchici in aceto maceratam longe minus eſſe acrem.

Credidi itaque, acidum acrimoniam radicis deſtruxiſſe, vel ita ſaltem eam mitigaſſe, ut corpus humanum non multum afficeret.

Unde ex acido auxilium quæſivi, & ſequentem paravi potum:

℞. aquæ fontanæ libras iv.
ſucci limon. recenter expreſſi unc. iv.
ſyrup. diacod. unc. ij.
ſpirit. nitr. dulc. drach. j.
M.

Hauſi inde omni quadrante horæ uncias tres; & ſumſi omni bihorio vaſculum cremoris hordei.

Alvus movebatur aliquoties; & dein intra paucas horas magnum ſenſi levamen: dolor capitis minuebatur multum, ardor in ventriculo fere totus evanuit, dolores colici fiebant longe mitiores; nec ſitis amplius tanta fuit.

Verum circa vias urinarias manſit adhuc continua irritatio, urina fere omni momento prodiit flammea, ſumme ſtranguriosa. Un-

Unde nox tota turbata fuit.

Altero mane langui, aberat autem omnis ardor in ventriculo, & ſiluerunt penitus dolores colici.

Urina adhuc erat ſtrangurioſa, & advertebantur frequentes ac irriti ad alvum conatus.

Caput fuit grave, liberum tamen a dolore; in ſterno levis ardor percipiebatur.

Stranguria tunc erat malum mihi moleſtiſſimum, & cum ab acri ſtimulo penderet, qui acido corrigenti remedio nondum penitus obedivit, putavi, remediis involventibus eſſe agendum; bibi propterea ſaturatum althææ decoctum; unde eodem die libere adhuc fluxit urina; quæ in principio ruſſa fuit, dein ſubfuſca, tandem viri-

deſcens,

deſcens, & acrem odorem ſpargens, dein pallida, aquoſa.

Appetitus erat penitus deletus.

Nox ſatis tranquilla fuit, ſumta uncia una ſyrupi diacodii.

Tertio die præter membrorum languorem, & vagum brevemque, ac lancinantem in articulis dolorem nil inſoliti in me adverti.

Prandium ſat bono appetitu aſſumſi, nec inde gravabar.

Nox ſine paregorico tranquilla fuit.

Quarto die bene me habui, & vires jam videbantur bonæ.

EXPERIMENTUM V.

Binas drachmas radicis ſucculentæ *Colchici* in ſedecim partes diſſecui,

 eaſ-

eaſque exacte miſtas cum unciis duabus carnis ovillæ toſtæ, cani mediocri, famelico, præbui ex orbe terreo.

Canis ciborum avidiſſimus momento citius totam hanc offam devoravit.

Hoc facto eum retinui in meo cubili, & adtentus ſequentia obſervavi:

Canis per integram horam manſit hilaris, & agilis in omnem partem; dein ſitu naturali decubuit, & ilico cœpit dormire.

Poſt tranquillum dimidiæ horæ ſomnum evigilavit, membra pandiculando extendit, & inter oſcitandum ſine ullo prorſus molimine totam carnis aſſumtæ quantitatem, & omnes ſedecim radicis portiones, pauliſper maceratas, vomitu reddidit.

Obtu-

Obtuli tunc cani eundem orbem, ex quo antea carnem & radicem *colchici* devoravit, accurrebat alacriter, & avide olfaciendo ubique novam offam quæſivit.

Per horam tunc vigil fuit, alacer, & in omnia adtentus, & quamprimum vel carnes vel panem, vel aliud quid, quod nutrimento foret, vidit, magno ejulatu id petiit.

Demum iterum ſitu penitus naturali decubuit in terram, & denuo dormivit; tunc autem poſt pauca minuta artus poſteriores tremulo motu celerrime agitabantur, convulſum eſt totum abdomen, & ſcrobiculum cordis ſumma vi trahebatur introrſum.

Hæc dum per mediam horam duraſſent, canis ſubito evigilans ſurgebat, & totus anxius, ac præcordiis vehementiſſime contractis, evomuit magnam copiam materiæ glutinoſæ, albicantis; horrebat a quocunque oblato cibo, triſtis erat, & languit.

Inter continuos artuum tremores & abdominis ac præcordiorum diras convulſiones canis iterum ſe ſe ad ſomnum compoſuit; verum poſt pauca minuta cœpit ululare, & e cubili pro more conſueto voluit egredi, ut alvum exoneraret, id vero cum non concederetur, dimiſit in cubile magnam urinæ copiam & multam alvum, fœtidam, liquidam, fuſcam.

Ab eo tempore non amplius quievit; abdomen & præcordia agitaban-

tur

tur vehementiſſime, & extrema tremebant continuo, & ſpatio tredecim horarum canis vomuit quinquaginta ſex vicibus, & quadrageſies alvum depoſuit, & urinam.

Vires tunc erant penitus proſtratæ, erumpebat ſudor tenax, fœtidus, & largus per univerſum corpus; ſiluit alvus & vomitus, oculi fiebant triſtes, concavi, lachrymoſi, tandem inter continuos artuum tremores, & diras convulſiones canis miſere interiit.

Materies vomitu rejecta in principio erat albicans, tenax, glutinoſa, ſenſim tenuior facta eſt (ſimilis ſalivæ) dein erat inſtar loturæ carnis.

Quæ alvo prodibant, ab initio erant ſtercoracea, dein ſimillima iis, quæ vomitu expellebantur, tandem mixta ſunt multo ſanguine, carunculis, & fruſtis membranaceis.

Sub finem partes membranaceæ pollicem latæ, & binos pollices longæ, cohærentes adhuc cum inteſtinis, pendebant ex canis ano.

Quotiescunque canis ad alvum deponendam movebatur, toties ſe ſe levavit, & e cubili exire voluit; imo dum jam vires erant valde exiguæ, conabatur adhuc ſe erigere, & capite ac oculis petebat portam.

His concludo: nil in ſenſorio communi vi hujus violenti pharmaci deſtructum fuiſſe, cum ſenſatio & memo-

moria ad finem uſque integræ perſtiterint.

Nauſeoſus excrementorum fœtor ultra octiduum adhuc in cubili percipiebatur, licet id continuo ſuffimigiis, & permeante vento fuerit luſtratum.

Aperto abdomine inventus eſt ventriculus mole exiguus, plenus aqua rubella, hinc inde gangrænoſus, in aliis partibus inflammatus.

Inteſtina omnia tam tenuia, quam craſſa erant inſtar chordæ contracta, & adeo anguſta, ut vix tenuis ſtilus in eorum cavum potuerit induci.

Inteſtinorum membranæ erant adeo tenaces, duræ & fere calloſæ, ut vix forcipe ſcindi potuerint. Plures

quoque eorum partes reperiebantur inflammatæ, aut gangrænoſæ.

Reliqua omnia viſcera ſana videbantur; ſanguis in venis contentus niger erat, lentus, tenax.

Experimenta hucuſque inſtituta docebant manifeſte: *colchicum* natura ſua venenum eſſe admodum acre, & deleterium, neque id impune poſſe dari hominibus.

Cum tamen acida hujus acrimoniam videbantur corrigere, orta eſt quæſtio: an non *colchicum*, acido cicuratum, in bonum ac innocuum evaderet remedium.

Atque propterea ſequens paravi acetum medicatum:

℞: radicis colchici recentis, ſucculentæ, in tenues taleolas ſectæ unc. j.
aceti vini. libr. j. hæc

hæc lento igne in phiala vitrea invicem digere per quadraginta octo horas, ſæpius tamen phialam agitando; dein colaturam leviter expreſſam exhibe.

Dum *colchici* recens radix in taleolas ſcinditur, ſpargit acres particulas, quæ nares, fauces, ac pectus feriunt, & irritant.

Apices digitorum, quibus radix ſecanda tenetur, ſenſim ſtupidi fiunt, & amittunt aliquamdiu debitam ſentiendi facultatem.

Taleolæ ex colatura reſiduæ guſtatu mites ſunt, & fere inſipidæ.

Acetum inde paratum odorem ſaporemque acidum conſervat; verum acre eſt, linguam vellicat, degluti-

tum irritat fauces, eas conſtringit, & tuſſim inanem movet.

Acetum hoc, ut magis mite redderetur, redegi cum debita quantitate mellis puri in oxymel; idque conficiebatur ſimili modo:

℞. aceti colchici rite parati libr. j.
mell. pur. libr. ij.

miſce & ſupra molli igne, ſæpius agitando cochleari ligneo, coque ad mellis conſiſtentiam.

Mel hoc ſubfuſcum eſt, & grate acidum, leniter vellicat linguam, leviter adſtringit, & linguæ mucum optime abſterget.

Hujus oxymellis paucam quantitatem ſæpius guſtavi, deglutivi, & nullum inde effectum ſenſi.

Tan-

Tandem auxi doſim, & mane vacuo ventriculo ſumſi oxymellis colchici parvum cochleare (Caffée Löffel voll) in vaſculo infuſi thée ordinarii.

Hac doſi nec inter deglutiendum afficiebar, nec ullam in ventriculo, aut inteſtinis moleſtiam percepi.

Verum poſt binas horas ſubitum, & admodum urgentem urinæ ſtimulum ſenſi, & prodiit tunc magna urinæ citrinæ, vix odoræ, copia.

Spatio quatuor horarum ter mihi idem contigit.

Tempore prandii appetitus bonus fuit. Poſt meridiem urinæ ſtimulus penitus abiit.

Nox tranquilla fuit.

Al-

Altero die eandem colchici oxymellis quantitatem eodem modo iterum aſſumſi.

Vidi urinam ſolito longe copioſius moveri, cæteroquin nil moleſtiæ in me ortum eſt.

Tertio die idem prorſus obſervavi.

Quarto die nil de oxymelli ſumſi, bibi autem eandem quantitatem infuſi thée, uti diebus præcedentibus. Urina longe minori copia prodiit, nec tantum adverti ſtimulum.

Quinto die iterum aſſumſi in vaſculo infuſi thée parvum cochleare oxymellis colchici, & idem mihi contigit, quod die primo, ſecundo, & tertio obſervatum fuit.

Idem die ſexto, & ſeptimo contigit.

Octa-

Octavo die nil aſſumſi, & prodiit tunc urina naturali modo, & ſolita quantitate, & ego me optime habui.

Ex his concluſi.

Primo: hoc oxymel datum parva doſi nullum adferre damnum, nec ullam in corpore actionem turbare.

Secundo: ineſſe huic oxymelli virtutem pellendi urinam.

Tertio: poſſe tentari in omni morbo, ubi ſerum ſtagnat, vel nimium abundat, & ubi materies peccans per urinæ vias debet educi.

Quarto: id igitur poſſe plurimum prodeſſe iis, qui hydrope laborant.

En ſequentes morborum hiſtorias!

CASUS PRIMUS.

Homo viginti ſeptem annorum, febre intermittente tertiana per plures menſes affligebatur, innumera fere remedia tam a medicis, quam chirurgis ei ſunt adminiſtrata; febris ſubinde per plures dies ſiluit, verum rediit ſemper majori cum violentia.

Tandem cum tanta remediorum farragine ſe ſe fruſtra fatigari videbat, oblatum quendam (ſibi ignotum) pulverem a muliercula aſſumſit.

Suppreſſa eſt inde febris penitus; aſt vires languerunt, appetitus erat proſtratus, color faciei fiebat luridus, terreus, tendebantur hypochondria, prodibat urina pauca cum multo ardore, alvus frequenter excernebatur, mucoſa, & continuos excitans teneſmos.

Quar-

Quarta ſeptimana intumuit venter, ſenſimque pedes, & brachia inflabantur œdemate admodum molli.

His in miſeriis æger meum petiit conſilium.

Primo die exhibui ipſi drachmam rhei electi; unde octo vicibus purgabatur; tenſiones circa hypochondria paulisper diminutæ ſunt, & ventriculus altero die ingeſta facilius tulit.

Dedi dein conſervam ſequentem:

℞. pulv. rad. enul. campan. dr. ß
terr. fol. tart. dr. iß
conſerv. naſt. aq. unc. ijß
oxymell. ſcillit. unc. i
ſpirit. nitr. dulc. gtt. LX

M.

S. ſumat æger omni trihorio parvum cochleare (caffée Löfferl voll).

Spa-

Spatio trium dierum ceſſabant integre hypochondriorum tenſiones, appetitus ſenſim melior fiebat, & noctes, antehac anxiæ & turbatæ, jam longe quietiores erant.

Sub uſu hujus remedii alvus fiebat ſegnis, dura, & urina ſemper pauca fuit, ſtrangurioſa; unde ſexto die iterum drachmam rhei exhibui.

Æger inde levabatur multum, cœpit bene appetere, & vires increverunt quotidie.

Continuavi dein uſum prioris conſervæ adhuc per octo dies; & color faciei erat magis naturalis, venter mollior, appetitus bonus, neque tamen urinæ major copia prodiit, & alvus manſit immorigera, & artus fue-

runt

runt æque œdematoſi, ac in principio.

Cogitavi igitur de tentando oxymelli colchico; verum antequam illud præbuerim, dedi adhuc pulverem ex drachma una rhei, qui magno cum levamine ſexies ægro alvum ſubduxit.

Juſſi dein, ut æger aſſumeret oxymellis colchici drachmam unam mane, & drachmam veſperi in vaſculo infuſi florum ſambuci.

Primo die frequenti & irrito alvi teneſmo vexabatur æger, & urina, adhuc pauca & ruffa, magnos in urethra ardores excitavit.

Die ſecundo prodiit urinæ fuſcæ magna copia, & ardor deſiit, alvus

eodem die bis egerebatur, fœtida, bilioſa, multo glutine mixta.

Tertio die ter exhibui oxymellis colchici drachmam unam in infuſo florum ſambuci, & æger hoc die ultra tres menſuras urinæ, varii coloris, dimiſit, & ſenſit ſæpius alvi conamen, verum id ſemper erat irritum.

Quarto die eadem doſi continuatum fuit, & iterum copioſa exiit urina; appetitus erat bonus, vires auctæ ſunt, & membra ad motum videbantur longe faciliora.

Quinto die quater exhibui drachmam unam oxymellis colchici in eodem infuſo.

Alvus tunc bis fluxit bilioſa, ardens, & multa urina pallida, vix o-

dora

dora, excernebatur; tumor brachiorum & crurum inde valde diminutus eſt; æger ſat bene ſe habuit, nec orta eſt ſitis, & appetitus viguit.

Spatio novem dierum diſparuit crurum brachiorumque tumor, venter redactus eſt ad molem naturalem; cum autem ultimis tribus diebus alvus retinebatur, dedi iterum pulveris rhei drachmam unam.

Curavi dein bis per diem totum corpus fricari pannis laneis, fumo ſuccini crudi imbutis, & hac ratione æger perfecte convaluit.

Vires erant integræ, ſomnus tranquillus, appetitus bonus, nec toto hoc tempore febris intermittentis ulla indicia obſervata ſunt.

CASUS SECUNDUS.

Vetula jam per plures menſes in noſtro noſocomio decubuit, laborans vehementiſſima tuſſi, qua ſputa purulenta, viridia, fœtida rejecit.

Reſpiratio erat admodum anxia, noctu ſæpe ſubito evigilavit, metuens, ne ſuffocaretur, nec ſupine jacere potuit, nec ulli lateri incumbere; cogebatur fere ſemper trunco erecto ſedere in lecto.

Remedia optima adhibita nil prorſus levaminis attulerunt; veſpertino tempore obſervabatur febris vehemens; ſenſim totum corpus intumuit.

Facies quoque ita erat inflata, ut ægra vix potuerit aperire oculos; vires

res ſenſim diminutæ ſunt, & urina facta eſt ſtrangurioſa.

Solo remedio refocillante cardiaco ægram jam fere moribundam conſervare conabamur; interim res omni momento abiit in pejus; ſpes curationis prorſus nulla ſupererat, quum nec minimus effectus ex datis remediis ſequebatur.

Volui videre, quid oxymel colchicum in caſu hoc maxime deſperato præſtaret.

Rogavi propterea clariſſimum Dominum *Collin*, amicum meum plurimum venerandum, qui curam gerit ægrotantium in noſtro noſoçomio, ut mane parvum cochleare hujus oxymellis exhiberet, & totidem veſperi, in infuſo quodam pectorali.

 In-

Inde vidimus non tantum nil mali ægrotanti contingere, ſed & primis ſtatim diebus ſputa longe copioſiora prodire.

Hinc tertio die dedimus ter parvum cochleare, & quarto die quatuor vicibus.

Obſervavimus tunc urinas majori copia fluere, ſputa copioſa facile procedere, & molleſcere tumorem alias durum, tenſum.

Hac doſi ſpatio octo dierum facies, & latus ſiniſtrum totum detumuit, ventris moles quoque diminuta eſt, lateris autem dextri tumor, licet mollior fuerit, mole tamen non decrevit.

Ægra cœpit melius appetere, potuit in latere dextro decumbere, &

lo-

loquebatur longe liberius, neque noctu toties evigilavit; & urina copioſe & abſque ullo dolore fluxit, erat autem fuſca, fœtida, dimittens ſedimentum ſubnigrum, flocculentum, craſſum, inæquale.

Verum perſtitit febris veſpertina æque vehemens, licet data fuerint emulſa nitroſa, aliaque refrigerantia, diluentia; neque auctæ ſunt vires.

Interim ſufficiebat nobis, ægram ſaltem levari in aliquibus ab hoc remedio, ubi nec oxymel ſcilliticum, nec vinum ſcilliticum, nec alia fortia remedia aliquid præſtare potuerunt,

Et propterea hac doſi continuandum cenſuimus; quo effectum fuit, ut fere totius corporis tumor ſenſim

evanuerit; tuſſis tamen violentia mitigata non eſt, licet ſputa copioſa prodierint, vires febre veſpertina ſenſim conſumebantur, & quinta ſeptimana ægra obiit.

Spem nullam unquam habuimus curandi hanc ægram; hoc tamen in caſu docebamur: oxymel colchicum non nocere ſimilibus ægris, id pellere urinas, promovere ſputa, & hac ratione ægris, in maximis calamitatibus poſitis, adferre levamen.

CASUS TERTIUS.

Alia vetula ſimili prorſus morbo eodem tempore in noſocomio decubuit, vires autem erant adeo debiles, & reſpiratio adeo anxia, ut omni ferme momento ſubita mors expectaretur. Cum

Cum omnia remedia eſſent incaſſum adhibita, videbatur nobis quoque tentandum eſſe oxymel colchicum.

Dabatur inde mane drachma una, & una veſperi in vaſculo infuſi pectoralis.

Primo ſtatim die copioſius fluxit urina, & ſputa multa, purulenta, facili negotio rejiciebantur.

Altero die jam magnum inde levamen ſenſit ægra.

Tertio die dedimus quater drachmam unam oxymellis colchici.

Tumor inde per totum corpus diminutus fuit, pulſus erat melior, & reſpiratio longe facilior, & prodierunt ſputa admodum larga.

Ardorem in ventriculo ante uſum hujus oxymellis ægra ſemper conquerebatur, qui totus diſparuit ſumpto hoc remedio, imo increvit appetitus.

Verum vires auctæ non ſunt; & decimo quinto die ægra moriebatur.

Uſu oxymellis colchici morbus eſt longe levior redditus, prolongatique ſunt ægrotantis dies.

Hoc medicis ſufficit, dum morbus eſt major remediis & arte.

Aperta ſunt hæc bina cadavera, & invenimus in utriuſque thorace magnam ſeri effuſi copiam, pulmones erant toti exulcerati, tabidi, in parvas moles conſumpti.

CASUS QUARTUS.

Fœmina, 62 ann., aſcite & peſſimo hydrope anaſarca jam a quatuor menſibus laborans, die 24 Octobris anni 1762 ad noſtrum noſocomium deferebatur, ut ultimos vitæ ſuæ dies hic ageret.

Reſpiratio ei erat valde anxia, pulſus inæqualis, intermittens, tuſſis moleſta, fere continua, & audiebatur perpetuus ſtrepitus multæ materiæ mobilis in pulmone; ægra nullatenus poterat decumbere, ſedebat ſemper erecta in lecto.

Data optima expectorantia, diuretica, & alvum leviter ſubducentia nil prorſus juverunt.

De-

Demum tentatum per plures dies vinum ſcilliticum, addito adhuc oxymelli ſcillitico, nil profuit.

Unde Dominus *Collin* & ego tranſivimus ad uſum oxymellis colchici.

Juſſimus, ut ſtatim primo die quater daretur drachma una hujus oxymellis in infuſo quocunque pectorali.

Ægra eodem adhuc die copioſa reddidit ſputa, tenacia, ſubviridia, miſitque magnam urinæ quantitatem abſque ullo ardore.

Altero die jam melius ſe habuit, ſputa continuarunt prodire, & urina egregie fluxit, alvus quoque bis ſoluta fuit.

Tertio die idem obſervavimus.

Quarto die dedimus quater drachmas duas oxymellis colchici; & hæc

doſis

doſis ad totum morbum vincendum ſufficiebat.

Etenim per urinæ vias tanta aquæ copia quotidie fuit evacuata, ut duodecimo die jam totus ventris & univerſi reliqui corporis tumor abſuerit.

Pectus etiam tunc longe liberius fuit, pulſus fere naturalis, ægra omni in ſitu potuit decumbere, noctes habuit tranquillas.

Tunc oxymel iterum minori doſi exhibuimus, & ægra ſumpſit quater per diem unam tantum drachmam.

Tuſſis fiebat quotidie minus moleſta, ſputorum copia ſenſim minuebatur, vires auctæ ſunt, viguit appetitus.

Fi-

Finita tertia ſeptimana ægra jam extra lectum ambulavit; & dein intra paucos dies optime ſe habuit, & erat ſana.

Peracta hac curatione multum lætabamur Dominus *Collin*, & ego ſupra virtutem hujus oxymellis colchici; mirabantur hanc curam Domini medici, qui noſtrum noſocomium adeunt.

Quod autem maximo nobis gaudio ceſſit, erat: quod illuſtriſſimus *van Swietten* hanc curationem propriis oculis obſervaverit.

Nam vidit ægram in peſſimo morbi ſtatu, vidit eam convaleſcentem, & dein penitus ſanatam.

Servavimus hanc fœminam curatam ultra tres menſes in noſtro noſocomio, ut videremus: an non, facta

cu-

curatione, adhuc aliquid ſiniſtri ex uſu oxymellis colchici obſervaretur.

Verum fœmina manſit ſana, peregit labores domeſticos, bene comedit, optime dormivit, alvum habuit liberam, & urinam penitus naturalem; unde eam tandem ex noſocomio dimiſimus.

CASUS QUINTUS.

Vir, 56 ann., aſcite jam per plures menſes laborans, veniebat ad noſtrum noſocomium.

Adhibebantur omnia, quæcunque ars ad ſimilem morbum debellandum indicabat; verum levamen nullum ſequebatur, ventris moles multum aucta eſt, intumuerunt femora, & crura, deletusque fuit appetitus.

Hæc

Hæc mala ſymptomata nos cogebant ad tentandum oxymel colchicum.

Quater per diem data eſt drachma una in vaſculo infuſi hederæ terreſtris; hac doſi per quatuor dies continuatum fuit.

Hoc tempore obſervavimus urinam longe copioſius fluere.

Quinta die ſumpſit æger quater binas drachmas.

Tunc quotidie ultra duodecim libras urinæ dimiſit.

Erat urina varii coloris, habebat plerumque ſedimentum mucoſum, flocculentum, ſubinde fœtuit, & ſupernatabat pinguis ac variegata pellicula.

Spatio ſex dierum abdomen fiebat multo mollius, & minus volumine.

Dein

Dein femora & crura quoque obſervabantur minus tenſa.

Ingens quotidie urinæ copia prodiit, & hæc vis medicamenti adeo egregie operabatur, ut intra quinque ſeptimanas omnis prorſus tumor fuerit diſſipatus.

Rediit appetitus, ſomnus, & alvus ſolvebatur ſemel quotidie, more naturali.

CASUS SEXTUS.

Fœmina, 35 ann:, a longo tempore phtiſi pulmonali affecta, incidit in peſſimum totius corporis hydropem. Retenta ſunt ſputa, pectus factum eſt anxium, & prodibant tantum paucæ urinæ guttulæ, eæque ingentem in urethra ardorem excitabant.

Hæc fœmina adeo malo erat in ſtatu, ut ſubita ſuffocatio omni momento merito timeretur.

Fruſtra cum fuiſſent optima remedia, tentatum fuit oxymel colchicum.

Quater per diem exhibebatur parvum cochleare oxymellis colchici in vaſculo infuſi pectoralis diluti; præterea continuatum fuit gratum julapium cardiacum, quo ægra jam antehac utebatur, ad vires refocillandas.

Primis duobus diebus cœpit ægra ſputa cœnoſa admodum fœtida rejicere, cæteroquin nil mutatum fuit.

Tertio die dedimus quater duo parva cochlearia oxymellis colchici.

Urina tunc fluxit liberius, ceſſa-

vit

vit ardor, egerebatur copioſum ſputum, & ægra multum levabatur..

Hac igitur doſi pergebatur; & ſenſim detumuit venter, totumque corpus, & ægra ſpatio viginti dierum ab hydrope liberata fuit.

Vires aliquantulum auctæ ſunt, appetitus cœpit increſcere; vidimus itaque hoc remedio vitæ dies eſſe prolongatos, & hydropem, qui momentaneam mortem jam minitabatur, diſſipatum eſſe; verum pulmonis morbus manſit idem, neque diminuta eſt tuſſis violentia.

Abſtinuimus tunc ab uſu oxymellis colchici, & remediis cardiacis, pectoralibus, & diæta lactea per binos adhuc menſes ægram conſervavimus; tunc autem ſuppreſſo ſputo affocata fuit.

In cadavere inveniebatur totus dexter pulmo in putrilaginem conſumtus, eademque pectoris cavitas erat repleta ſero ſanioſo, nigro, fœtente; mediaſtinum erat innumeris maculis nigris notatum.

Pulmo ſiniſter ſanus erat, & reliqua omnia viſcera.

CASUS SEPTIMUS.

Vir, 50 ann:, vino valde deditus, languebat per plures menſes, dein ventris hydrope affectus eſt.

Varii generis remedia diuretica, & purgantia ei ſunt exhibita, abſque ullo prorſus levamine, imo eorum ſub uſu vires diminutæ ſunt, & augebatur ventris volumen.

Vi-

Vinum ſcilliticum, alias valde efficax, nil prorſus juvit.

Tandem quater quotidie data fuit drachma una oxymellis colchici.

Hæc doſis vix ullum effectum præſtitit.

Unde tertio die quater binas hujus mellis drachmas exhibuimus; qua doſi tanta urinæ copia propellebatur, ut ſpatio undecim dierum aquæ omnes fuerint evacuatæ, nullaque hydropis veſtigia amplius ſuperfuerint.

CASUS OCTAVUS

Fœmina, 30 ann:, per novem menſes febre tertiana vexabatur, hac tandem curata cœpit ventris hydrope affici.

Varios adiit medicos, multa aſſumſit remedia, nihilominus morbus ſemper reddebatur pejor ; & ſenſim ægra ita fuit debilitata, ut extra lectum eſſe non potuerit.

Ad noſtrum igitur noſocomium translata fuit.

Sitim tunc magnam conquerebatur, pulſus erat celer, ſubdurus, & venter tenſus, ac mole adeo magnus, ut reſpirationem redderet difficilem, & anheloſam; obſervabatur tuſſicula brevis & fere continua.

Propter pulſus duritiem, ac celeritatem, & ob ſitim ingentem indicabantur tunc remedia antiphlogiſtica, diluentia.

Præſcriptum ideo primo die fuit emulſum refrigerans, nitroſum.

Se-

Secundo die præter hoc emulſum dabatur quatuor vicibus drachma una de oxymelli colchico.

Intra quatriduum ſiluit febris, aberatque ſitis, & jam cœpit venter mollior fieri.

Neque amplius tunc neceſſe fuit exhibere emulſum.

Dupla igitur doſis oxymellis colchici data fuit.

Ingens urinæ copia educebatur, & ſpatio paucorum dierum venter penitus concidit, ægra bene ſe habuit, libere reſpiravit, ceſſavit omnis tuſſis, ſomnus erat tranquillus, longus, reficiens.

Poſt binas ſeptimanas ægra vires ſuas recuperavit, & ſana valedixit noſocomio.

CASUS NONUS.

Fœmina, 37 ann:, poſtquam ictero, & ventris hydrope per plures menſes laboravit, variaque aſſumſit remedia, venit ad noſtrum noſocomium.

Tenſum erat abdomen; in ſiniſtro hypochondrio tangebatur moles lata, dura, mobilis; regio hepatis tactu dolebat; corpus totum erat tinctum colore ex flavo nigreſcente.

Appetitus erat exiguus, ſitis nulla, alvus raro & difficulter ſolvebatur, urinæ erant paucæ, craſſæ, nigreſcentes.

Saturato radicis graminis decocto, addita terra foliata tartari, & melle mercuriali, conabamur obſtructum

ſol-

ſolvere, urinæ vias aperire, alvum leniter ſubducere.

Dum per aliquot dies ægra hoc decocto uſa fuit, ſenſit anxietates circa præcordia, & ingentem ſanguinis vere atrabilarii copiam per os & anum rejecit.

Debilis inde facta eſt, & conquerebatur magnos in ventre dolores.

Ideo loco hujus decocti remedia demulcentia, & paregorica exhibuimus.

Altero die ſimilis ſanguinis copiam admodum magnam ano reddidit; per ſuperiora autem nihil comparuit, dolores ventris permanebant, verum anxietates circa præcordia di minutæ ſunt.

Unde in demulcentibus, vulnerariis, ac leniter paregoricis remediis pergendum cenſebamus.

Ardor ac dolor ventris inde ſopiti ſunt, neque amplius prodiit ſanguis, verum increvit ventris moles ita, ut reſpirationem inhiberet, & incuteret ſuffocationis metum.

Percutiendo ventrem ſentiebatur manifeſte, ingentem in cavo abdominis aquarum quantitatem latere, harum igitur evacuatio urgebat.

Fortia, acria, & ſtimulantia diuretica in corpore adeo cachectico tentare non licuit, nec auſi ſumus exhibere violentiora remedia purgantia, ne ſanguinis fluxum, qui tandem lethalis eſſe potuiſſet, denuo excitaremus.

Nil

Nil igitur ſupererat præter oxymel colchicum, cujus effectus egregios in tot jam ægris vidimus, quodque nullas unquam turbas movit.

Primo ſtatim die quater datum eſt parvum cochleare hujus oxymellis, & ægra qualibet vice hauriebat deſuper vaſculum quatuor unciarum emulſi, quod ſyrupo diacodii probe edulcoratum erat.

Hoc emulſum datum fuit ideo, ut leni ſua vi paregorica, & involvente omnis irritatio, quæ forſan ſequi potuiſſet, ſopiretur ilico.

Oxymel colchicum hoc in caſu mira præſtitit: etenim urina abſque omni ardore fluxit copioſiſſima, & hæc erat fuſca, craſſa, & ſubnigrum

ac tenax ſedimentum in vaſis fundo formavit.

Nec opus fuit doſim oxymellis augere, quum ex hac optatus ſequebatur effectus; nam ſpatio quatuor ſeptimanarum diſparuit & hydrops, & icterus, fœmina integre convaluit.

Primis diebus jam omnes ventris dolores integre ceſſarunt, alvus prodiit ſponte, bene cocta, ægra non afficiebatur ulla ſiti, licet enormis urinæ quantitas fluxerit quotidie; appetitus quoque brevi reſtitutus eſt, & mox auctæ ſunt vires.

Hæc dabant ilico ſpem futuræ ſanitatis.

Hæc curatio Domino *Collin* mihique tanto majori erat gaudio, quum jam artis profeſſores in obſervando,

cu-

curandoque hujus fœminæ morbo plurimam operam adhibuerunt, dum autem omnia videbantur incaſſum applicata, transmiſerunt eam ad noſtrum noſocomium, quaſi affectam morbo incurabili.

CASUS DECIMUS.

Virgo viginti aliquot annorum per plures menſes in noſtro noſocomio decubuit, habens ventrem admodum magnum, durum, femora, & crura erant quoque valde tumida, & ligni inſtar dura, ægra nec ſedere poterat, nec pedibus inſiſtere, nec flectere corpus.

Cum tentata hucuſque remedia malum nequaquam emendaverint, exhibitum fuit oxymel colchicum.

Hujus

Hujus uſu, prodiit urina admodum copioſa, & ſpatio duarum ſeptimanarum venter factus eſt magnitudine, & mollitie naturalis, concidit quoque femorum crurumque tumor, ægra jam eſt extra lectum, corpus flectit, pedes movet, ambulat, ſupereſt ſolummodo dolor lancinans in tarſorum articulis; verum & hic jam minuitur.

Nulla unquam in ventre fluctuatio percipiebatur; neque femorum crurumve tumor erat œdematoſus; omnia erant rigida & duriſſima.

CASUS UNDECIMUS.

Viro, ſexagenario majori, qui annoſa tuſſi, difficili reſpiratione, & admodum moleſta ſtranguria laboravit, exhibui oxymel colchicum.

Tuſ-

Tuſſis inde fiebat mollior, prodierunt ſputa purulenta, copioſa, & reſpiratio facta eſt liberrima.

Verum ſtranguria inde ſanari non potuit, licet per ſex integras ſeptimanas æger hoc oxymel diligentiſſime aſſumſerit.

Eſt autem hæc ſtranguria orta ex gonorrhœa venerea, quæ incautis injectionibus ſaturninis præmature ſiſtebatur.

CASUS DUODECIMUS.

Fœmina, 36 annor., tribus abhinc menſibus cœpit vexari tuſſi vehementiſſima, reſpiratio ſenſim fiebat difficillima.

Remedia adhibita malo nequaquam poterant limites ponere.

Ete-

Etenim noctes erant inquietæ, ægra in nullo ſitu potuit decumbere, dormiens ſæpe ſubito evigilavit, fere ſuffocata, & hiante ore aëra petiit.

Tandem cœperunt tumere pedes, crura, femora, tendebatur abdomen, & intra paucos dies totum corpus ita turguit tumore œdematoſo, ut ægra movere ſe non potuerit, oculi erant ſub aquis ſepulti, nec vox erat libera.

Interim tuſſis pergebat eſſe æque moleſta, & reſpiratio longe difficilior, & retenta eſt urina.

Diuretica ex ſcilla, & aliis vegetabilibus ac mineralibus parata urinæ ſtimulum excitarunt; & præter paucas ardentes urinæ guttas nil moverunt.

Pur-

Purgantia magnam quidem aquarum copiam eduxerunt; tumor tamen diminutus non eſt, oriebatur inde pectoris major oppreſſio, & multum debilitatæ ſunt vires.

Tandem ſuaſi, ægra ter quotidie ſumeret parvum cochleare de oxymelli colchico.

Primo die jam liberius excernebatur urina.

Secundo die prodierunt ſputa purulenta, fœtida, ægra jam facilius reſpiravit, & cœpit membra movere, urina mittebatur copioſa ſine ullo ardore.

Tertio die quater ſumſit parvum cochleare hujus oxymellis.

Hac doſi ſputum, & urina ita promovebantur, ut ſpatio quindecim

dierum diſſipatus fuerit omnis tumor, & ægra liberrime reſpiraverit.

Jam nunc appetit, vix ulla tuſſi vexatur, ambulat extra lectum, noctu quiete dormit, poteſt in omne latus decumbere, vires augentur quotidie.

Miram vidi hoc in caſu remedii efficaciam; doſis ſane exigua eſt, & effectus ingens.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Vetula, nonaginta annorum, vigeſima prima Aprilis deferebatur ad noſtrum noſocomium.

Erat ſui penitus neſcia, ſurda, nec poterat loqui, nec ullum movere membrum (quaſi morbo apoplectico detenta) agebat reſpirationem

ſter-

ſtertoroſam, ſublimem, habens pulſum inæqualem, intermittentem, debilem; dum tuſſiebat, audiebatur ingens ſtrepitus materiæ mobilis, qua pectus repletum erat.

Præterea totum corpus immani mole tumebat, & abdomen, aqua pleniſſimum, valde protuberabat, & erat tenſum.

Per plures dies data ſunt remedia, quæ ſputum, & urinas moverent, excitarentque vires ſuppreſſas. alvus educebatur enemate.

Verum morbus inde in melius mutatus non eſt.

Unde exhibebatur oxymel colchicum.

Data eſt primo die integra uncia diviſa in quatuor doſes.

Hanc quantitatem ægra optime tulit, & mox percipiebatur medicamenti efficacia.

Prodibant urinæ copioſiſſimæ, & altero die jam ægra ſibi magis erat præſens.

Intra paucos dies cœpit ad rogata reſpondere, reſpiravit liberius, movebat aliquantum membra, tumor omnis erat mollior, pulſus ſat æqualis.

Remedii doſis aucta non fuit, quum jam ex hac ſequebatur effectus, quo melior haberi non poterat, etenim urina fluxit ingenti copia.

Ægra quotidie melius ſe habuit, & convaluit ſpatio trium ſeptimanarum; etenim evanuit omnis tumor, venter redactus eſt ad molem naturalem, vires nunc bonæ ſunt, reſpiratio libera,

tuſ-

tuſſis omnis ceſſat; jam adeſt ſomnus tranquillus, & appetitus in vinum, & cibos.

Illuſtriſſimus *van Swieten* hanc curationem quoque vidit.

Mira ſane medicamenti virtus in vetula adeo miſera!

Urina in hac ægra erat varii coloris, & deponebat ad vaſis fundum magnam glutinis tenacioris copiam.

Sputum nunquam prodiit, licet pectus plenum videretur in morbi principio. an ſputi materies fors ſoluta exiit per urinæ vias?

An fors & ſerum intra cranium fuit effuſum, vel an ſeroſo tumore erant interiora cranii inflata, dum ægra ſui omnino immemor, & quaſi

prehenſa apoplexia in noſtrum noſocomium transferebatur?

Plures adhuc in noſtro noſocomio decumbunt affecti hydrope; omnes bonum ex oxymelli colchico effectum experiuntur, & quidam jam inde vix non integre ſunt ſanati.

Quod experimenta in noſocomio inſtituta optato fere ſemper ſucceſſu gaudeant, plurimum debetur, ſedulitati & firmæ experientiæ eruditiſſimi viri *Collin.*

Ex enarratis caſibus patet evidenter:

Primo: poſſe tuto exhiberi hominibus oxymel colchicum.

Secundo: id quandoque ſummam habere efficaciam in morbis maxime deſperatis, ubi alia remedia ſunt inertia.

Ter-

Tertio: non deſiderari magnam hujus remedii quantitatem ad morbos pertinaciſſimos curandos; verum ſufficere doſin admodum mediocrem.

Quarto: hoc remedium promovere ſputa, hinc eo mitigari tuſſim, & fieri reſpirationem liberam.

Quinto: eſſe maximum diureticum, nec ullas excitare turbas, nec teneſmos.

Sexto: convenire ubique, ubi ſerum abundans debet per urinæ vias expelli.

Septimo: præprimis igitur hoc oxymel colchicum prodeſt hydropicis.

Attamen nequaquam dico: hoc remedio poſſe omnes hydropes curari, concludo tantum: in his morbis quandoque juvare oxymel colchicum, ubi

 alia

alia uſitata, licet cæteroquin fortiſſima, nil efficiunt.

Ego in nullo ægro malum ex hoc remedio effectum obſervavi, & adtentus profecto in omnia ſum, & ero deinceps ſemper.

Si vel minimum mihi contingeret unquam, quod ejus uſum redderet ſuſpectum, vel damnaret penitus, ero ego primus, qui publice monebo; ero primus, qui contra me ipſum arma feram. An quis plus deſiderat?

Datur in principio bis per diem drachma una hujus oxymellis homini adulto.

Diluitur in vaſculo decocti, vel in vaſculo cujuſdam infuſi, quod ægro, vel medico placet.

Se-

Secundo vel tertio die exhibetur ter drachma una, tandem quater.

Dum hanc doſim ægri facile ferunt, & effectus inde debitus non habetur, tunc ea poterit ſenſim augeri, donec aſſumatur per diem uncia integra, vel uncia una cum dimidia.

Si autem uncia, vel uncia una cum dimidia nil efficiat, tunc vix quidquam ex hoc remedio ſperatur.

Dum ægri dilutum ferunt hoc oxymel tunc poteſt tandem dari ſine vehiculo.

Incipiendo a parva doſi itur ſemper via tuta; interim ſi caſus urget, tunc licet ilcio majorem quantitatem exhibere.

Si præter oxymel colchicum (propter varia morbi ſymptomata) aliud quoque remedium indicatur, debet id nequaquam negligi.

Nullum hucuſque obſervavi, quod hujus mellis actionem turbaſſet, aut ejus vim infregiſſet.

Nec ipſum opium nocet; cujus uſus quandoque eſt maxime neceſſarius, ubi noctes ſunt inſomnes; vel ubi ægri ſunt ſpaſmis &c. ſubjecti.

His monſtravi, qua methodo radix *colchici* poſſit dari ægris ſine noxa.

Indicavi in quibusne morbis videatur prodeſſe.

Hoc interim ſufficit.

APPENDIX.

Multo cum oblectamento id iterum hic confirmo de *cicuta*; quod in primis libellis, & in ſupplemento neceſſario aſſerui.

Quotidiana enim experientia magis convincimur, *cicutam* eſſe remedium ſumme innocuum, & ſalutem quandoque iis adferre cito, qui ab aliis remediis nequaquam juvantur, & qui jam ſuo fato erant penitus relicti.

Uſus hujus medicamenti ſemper amplior redditur.

Datur jam in infuſo inſtar theæ.

Ingratus odor ſub initio diſplicet, dum vero potatur aliquamdiu, aſſueſcunt ita ægri, ut ament ſimile infuſum.

Ma-

Matronæ nobiliores hanc herbam juſculo incoquunt, idque dein colatum ſæpius per diem bibunt.

Sanguinis inde acrimoniam egregie corrigi, vires augeri, omnes actiones longe liberiores fieri, ſentiunt.

Formoſa quædam matrona acerrimo fluore albo a longo tempore vexabatur, duritiem ingentem in ventre habuit, & uteri vagina erat ſcirrhoſis tuberculis ita obſita, ut citra ſummum dolorem vix tenuis canula potuerit introduci; etenim ex minimo attactu hi ſcirrhi vehementer dolebant.

Uſa eſt ſimili juſculo, & bis terve per diem fiebant lenes ex infuſo cicutæ injectiones in uteri vaginam.

Hoc

Hoc modo dolores brevi mitigati ſunt, fluxit ex utero materies longe purior, nequaquam fœtens; tandem tumores ſcirrhique diſparuerunt, fluxus integre ſiluit, & ex ſolo ſimilis juſculi uſu hæc matrona bene ſe habet.

Balneum ex cicutæ infuſo paratum, cui totum ægrotantis corpus immergitur, multum ſubinde juvat, efficitque, ut extractum interne datum longe citius ſcirrhos, & tumores ſolvat, ſanetque ulcera cancroſa, ſanioſa.

Celeberrimus HOFFMAN, Eiſenfurtenſis profeſſor, hoc ſuper balneo diſſertatiunculam ſcripſit; rationes ibi additæ pulchræ ſunt, & experimentis conformes.

Multas curationes extracto *cicutæ* ab eo tempore, quo libellum de *ſtramonio*, *hyoſciamo*, & *aconito* edidi, peractas poſſem recenſere, verum timeo, ne idem ferme dicendo, quod in prioribus libellis continetur, quibuſdam tœdio ſim, & iis otium ad alia neceſſarium abſumam.

Pauca tantum narro, quæ novam attentionem videntur promereri.

Nobilis matrona vehementi ira corripitur eo tempore, quo menſes ipſi fluebant.

Fluxus ſiſtebatur ilico, ortus eſt in lumbis dolor ingens, caput turbabatur vertigine, pectus fiebat anxium; pulſus deprehendebatur durus, plenus, quandoque intermittens.

In-

Injectum eſt ilico enema, applicata ſunt pediluvia, tandem vena fuit ſecta in pede, ſunt adhibita remedia, quæ febrem compeſcerent, ſanguinem derivarent verſus viam, qua menſtruum ire ſolet.

Spatio binorum dierum febrilis in pulſu motus fere penitus ſubſedit, manſit tamen pulſus intermiſſio, manſit capitis vertigo, oculorum rubor, nec abiit ex lumbis dolor.

Suaſi igitur, ut hæc matrona omni trihorio binas pillulas de cicutæ extracto ſumeret (quælibet pillula habebat pondere grana tria)

Primo ſtatim die magnum ſentiebat levamen, & ex utero cœpit fluere lympha mucoſa, tenui rubedine tincta.

Nox

Nox longe tranquillior fuit, & altero die menſes prorumpebant debita copia, & citra omnem dolorem; unde evanuit vertigo, & oculorum rubor, facies, antea tenſa, rediit ad naturalem mollitiem, nec pulſus amplius obſervabatur intermittens; & hæc matrona optime ſe habuit.

Fluxus menſium per integros ſex dies durabat, dein ſenſim deſiit; & hoc etiam tempore quotidie eandem extracti cicutæ quantitatem ægra aſſumpſit.

Juſſi dein, ut per quatuordecim adhuc dies continuaret idem remedium, ne ulla in viis uterinis obſtructio fieret, quæ ſequenti menſe poſſet eſſe obſtaculo.

De-

Debito tempore nunc huic matronæ redeunt menſtrua, fluunt juſta quantitate, nec ullam ipſi moleſtiam creant.

Alii fœminæ menſtruus fluxus ſubito impediebatur ex improviſo terrore, anxia inde fiebat, & caput prehendebatur obtuſo dolore, appetitus delebatur penitus; pulſus erat lentus, inæqualis, regio lumbaris erat rigida, ægra nequaquam poterat corpus flectere, aut in latus movere citrà ſummum dolorem.

Huic quoque cicutæ extractum exhibui, & primo jam die tempore veſpertino cœperunt menſes comparere, & fœmina altero die optime ſe habuit.

Virgo, viginti trium annorum, jam ultra ſesquiannum moleſtiſſimum pruritum, & ardorem rodentem ſenſit ſub axillis, in inguinibus, ad pudenda, & ad ani orificium.

Partes omnes ſcalpendo erant excoriatæ, & effluxit ſerum ſubflavum, fœtens, acre.

Sumto cicutæ extracto intra menſis ſpatium integre curabatur hæc virgo, licet antea variis balneis, & diverſis remediis internis, externisque eſſet uſa ſine ullo effectu.

Fœmina, 38 annorum, jam ultra decem annos fluore albo laboravit, ex ano quoque prodiit gluten tenax, fœtidum, ibique ſentiebatur durities vere ſcirrhoſa, quæ per vices tantos dolores excitavit, ut ægra per plu-

res

res dies debuerit lecto inhærere, nec potuerit dormire, quamvis opiata aſſumſerit.

Materies effluens ſenſim acrior fuit reddita, & arroſit partes vicinas, & linteamina, quibus recipiebatur, inde friabilia fiebant.

Remedia, quæque tentata, incaſſum erant; ægra facta eſt triſtis, melancholica, & cœpit contabeſcere.

Dum me acceſſit, præſcripſi ilico cicutæ extractum, quo ſolo remedio quatuor menſium ſpatio ſanata fuit.

Vires nunc bonas habet, appetit, dormit; durities circa anum evanuit, nec amplius ibi mucus prodiit; nec ullus percipitur dolor, alvus quotidie ſponte ſolvitur, quæ alias erat pertinaciter clauſa, & non niſi pur-

purgante aut enemate poterat moveri.

Debito tempore nunc ſanguis menſtruus fluit, & fluxus albus ſilet penitus.

Fœmina, 28 annorum, a tertio ſuæ ætatis anno faciem totam, pectus, brachia, & manus fœdiſſimis ulceribus exeſas habuit.

Varii medici ſuam artem in hac miſera exercuerunt, bis ei uſu mercurii ſaliva movebatur; applicata ſunt balnea, fomenta, linimenta, emplaſtra, vixit quidem ægra, mole crevit, ſed & crevit cum ea malum.

Quum nihil juvaret, juſſi, ut ægra quotidie ter biberet uncias ſex infuſi cicutæ, & ut eodem infuſo partes exulceratas ter quotidie lavaret, cæteroquin applicaret nihil.

Tres

Tres nunc menſes ſunt, & ægra jam fere curata eſt, brachia libere movet, ulcera omnia ſunt conſolidata, partes emaciatæ replentur optima carne, vires ſunt integræ.

Virum admodum ſenem ab annoſo ulcere ſolo cicutæ extracto liberavi; curatus habuit vires longe meliores, appetitum majorem, ſomnum tranquilliorem, viſum alias debilem, jam ita acutum, ut ſine perſpicillo minimæ ſcripturæ caracteres poſſit diſtinguere, legere, formare.

Hic idem vir multis negotiis occupatus poſt dimidium annum ſenſit denuo vires corporis imminui, & debilitari viſum. Ulcus vero manſit firma cicatrice clauſum.

Denuo utebatur cicutæ extracto, & brevi iterum erant vires reſtauratæ, & rediit oculorum vigor.

Jam nunc per plures annos, dum opus habere ſibi videtur, hic ſenex cicutam aſſumit, & hac ratione in magno ſuo ſenio viſum, & vires conſervat, eſt aptus ad munus ſuum, quod caput occupat, perfecte ſubeundum.

Jam in pluribus ſeniculis, ubi cæteroquin machina corporis bona erat, ſimilem ex cicuta fructum obſervavi.

An ſuſpicari liceret: cicutam vaſa a muco & obſtructione liberando, reddendoque circulum ſanguinis liberiorem poſſe diſponere ad longævitatem?

Si anteceſſores noſtri ex mercurio, & antimonio &c. ſimile quid ſperarunt,

runt, cur nobis vegetabilia, his longe præſtantiora, nihil promitterent?

Macte agamus animo! ſæpe momentum dat, quod plura ſæcula negarunt.

Cicutam externe interneque exhibitam in oculorum vitiis multum juvare, plura nos convincunt exempla.

Leviores adducere caſus minus convenit.

Sufficit: quod haud ita pridem religioſa virgo, cœca per plures annos, me ſuadente fuerit uſa cicutæ extracto, eoque integrum viſum recuperaverit.

Clariſſimus TAUBE, aulæ Britannicæ medicus, in epiſtola refert: virgini viginti annorum, per quatuor annos perfecta amauroſi affectæ, inte-

grum viſum ſolo hoc remedio eſſe reſtitutum.

Celeb. FERD. LEBER, chirurgiæ in hac noſtra Vniverſitate Profeſſor, in iisdem oculorum affectibus ex cicutæ uſu pulchros effectus obſervat.

Si unus ex centum cœcis, qui cœteroquin curari non poſſunt, curetur cicuta, an non hoc nobis ſit incitamento, ut in omni data occaſione prudenti methodo hoc remedium adhibeamus?

Fœmina 40 aliquot annorum, jam a viginti annis languit, erat tota cachetica, dentes habebat vacillantes, gingivas exulceratas, halitum oris fœtidum, & corpus totum emaciatum.

Cum per tantum tempus adhibita remedia nil juvarent, rogavit, darem cicutam.

Spa-

Spatio quinque menſium ex uſu hujus remedii convaluit, & jam apta eſt ad perficienda ſua negotia.

Notandum autem, hanc fœminam ultra quatuor extracti cicutæ grana per diem aſſumere non potuiſſe; major enim doſis ingentem dolorem colicum ei excitabat, quatuor grana optime tulit.

Videmus iterum! quam diverſæ ſint idioſyncraſiæ, & quam prudenter ii agant, qui ſemper incipiunt a parva doſi.

Virgo, 20 aliquot annor., tuſſi vehementiſſima jam per plures menſes defatigata fuit, anxietatem magnam in pectore ſenſit, & difficulter reſpiravit.

Varia, quæ tuſſim mitigarent, ſolverent ſputum, & tollerent anxietatem, redderentque reſpirationem liberiorem, tentata nullum prorſus levamen attulerunt.

Tandem larga copia admiſcui his remediis cicutæ extractum, unde brevi tuſſiendo ſputum tenaciſſimum, glutinoſum, ſubfuſcum rejecit, cœpit tranquillius dormire, & intra paucas ſeptimanas convaluit.

Juvenis, 25 annor., a tenera ſua ætate omni quinta vel ſexta ſeptimana diris convulſionibus & vera epilepſia corripiebatur.

Nullum erat remedium, quod in hoc juvene non fuiſſet tentatum, morbus tamen mitigatus nequaquam eſt; imo frequentiores facti ſunt paroxyſmi

epile-

epileptici, ſupervenit ſumma melancholia, corporis vires diminutæ ſunt, & erat tabes timenda.

Sesqui anno abhinc me acceſſit, meum petens conſilium. Suaſi cicutæ extractum.

Vires inde mox auctæ ſunt, ſomnus alias inquietus, fiebat tranquillus, reficiens; viguit appetitus, alvus modo naturali quotidie exonerabatur.

Intra ſesqui anni ſpatium unica vice levem ſenſit epilepſiæ inſultum.

Sani hominis inſtar nunc ſe habet, & bona gaudet memoria, hæc enim erat antea debilis, & turbata.

Clariſſimus GRAFFENHUEBER, caſtrenſium medicorum primus, curam habuit, ut in noſocomiis caſtrenſibus omni data occaſioen cicuta adhibere-

tur;

tur; rogavit medicos, & chirurgos adtenderent ſedulo, qualem cicuta ef, fectum præſtaret, referrentque bonus ſit curationis exitus, ſive malus.

Vidit innumeris fere exemplis, cicutam ibi præſtare optimos effectus, & ſæpiſſime integram adferre ſalutem, ubi alia remedia, etiam maxime heroica, nil juvabant, ubi ægri jam erant, a medicis relicti, & habiti pro invalidis.

Doctiſſimus HEISSIG, imperii exercitus medicus, hiſce diebus idem mihi de ſuis ægris circa cicutæ uſum vero candore affirmavit.

Dominus KOLLWEG, caſtrenſis medicus, præter bonos cicutæ effectus, quos in militum morbis obſervavit, propriam uxorem cum omnium ſtu-

ſtupore ab ingenti mammæ cancro liberavit.

Tentatis prius innumeris fere remediis, quæ potius malum pejus reddidere.

Plura poſſem adferre teſtimonia, & poſſem innumeras curationes in omni fere morborum genere recenſere; verum brevi imprimetur catalogus cicuta curatorum in noſtro noſocomio, unde his ſuperſedeo.

Id tantum adhuc dico: me omni anno aliquoties inviſere eos ægros, quos cicuta curavi, ut viderem: an non poſt plures annos quidquam mutati in corpore ſequeretur, quod cicutæ poſſet adſcribi.

Sed fateor vera fide, me nil unquam ſiniſtri inveniſſe; imo cicuta curati longe firmiore poſthac gaudebant ſanitate.

Idem

Idem æque verum eſt in infantibus ac adultis, nobiles æque ferunt cicutam, ac plebei.

Filiolus clariſſimi profeſſoris *Lehmacher*, cujus curationem, ſola cicuta peractam, in alio opuſculo retuli, optime valet.

Valet filiola Domini *Kollmann*, medici caſtrenſis, quam proprius pater uſu cicutæ ab ulcere vere cancroſo, quod genam profunde lateque erodebat, perfecte ſanavit.

Tentata prius remedia nullius erant efficaciæ.

Hinc denuo concludo: cicutam eſſe remedium maxime innocuum, & ejus uſu curari quandoque morbos, qui aliis remediis non cedunt, hinc eſſe reme-

medium, quo efficacius in ſua claſſe huc uſque notum nullum eſt.

Nilominus & hic iterum fateor uti in omnibus meis libellis, dari multos ægros, qui nec ope cicutæ poſſunt ſanari.

An autem ideo ejus uſus debet negligi, contemni, proſcribi?

Virtutem *ſtramonii*, *hyoſciami*, & *aconiti*, quam in priori libello deſcripſi, multa experimenta, a variis medicis inſtituta, jam confirmant.

Ex omnibus tamen meretur maximam laudem *aconitum*, hujus enim efficacia ſumma eſt, nec ex ejus uſu unquam vidi malum effectum.

Hoc remedio ſanati ſunt ægri, qui nullum penitus membrum movere poterant, qui per plures annos atrociſ-

ſimis

ſimis doloribus rheumaticis ſunt vexati, & continuo inhærebant lecto, hujus uſu peſſima ulcera, reliquis remediis non cedentia, ſunt optime conſolidata, diſſipati ſunt tophi pertinaciſſimi. &c.

Super his nunc experimenta colligo, quæ fideli methodo conſcripta dein recenſebo.

Hac ratione cedet meus labor, quod unice opto, & conor, in ægrotantium ſalutem & emolumentum.



Colchicum Autumnale.
Germ: Zeitloß, wild Saffran.

Auguſtin: Cippar Medic: Stud:
delin: et ſculpſit. Viennæ 1763